

## **Αιτωλίας και Ακαρνανίας Δαμασκηνός: «Το Μεσολόγγι είναι φως το οποίο ακτινοβολεί εδώ και 200 χρόνια»**

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας](#)



**Επετειακή εκδήλωση για την Έξοδο του Μεσολογγίου πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 30 Μαΐου 2026 το απόγευμα στον προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Μάστρου. Την εκδήλωση, που ήταν ενταγμένη στο επετειακό πρόγραμμα της Ιεράς Μητροπόλεως για τον εορτασμό των διακοσίων ετών από την Ηρωική Έξοδο της Φρουράς των Ελευθέρων Πολιορκημένων της Ιεράς Πόλεως του Μεσολογγίου, επιμελήθηκαν τα Κατηχητικά Σχολεία των Ενοριών Αγίου Νικολάου Μάστρου και Αγίου Γερασίμου Κεφαλοβρύσου.**



Αρχικά η Πρεσβυτέρα κα Παναγιώτα Μακρή, Εκπαιδευτικός - Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Πατρών, μίλησε με θέμα: «Μεσολόγγι: η πόλη των Ελευθέρων Πολιορκημένων». Ακολούθησαν επίκαιροι βυζαντινοί ύμνοι και επετειακά τραγούδια από τον Βυζαντινό Χορό του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Σπυρίδωνος Ιεράς Μητροπόλεως Μεσολογγίου, υπό την Διεύθυνση του Πρωτοψάλτου κ. Δημητρίου - Αριστοβούλου Μαστροσπύρου, τραγούδια από την Χορωδία των Κατηχητικών Σχολείων και προβολή βίντεο για την ηρωική Έξοδο.



Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνός, ο οποίος κατά το κλείσιμο, αναφερόμενος στο γεγονός της Εξόδου, τόνισε μεταξύ άλλων, ότι «το Μεσολόγγι και η Έξοδος δεν είναι μόνο ένας τόπος ή μόνο μια σελίδα της ιστορίας της πατρίδας μας. Το Μεσολόγγι είναι φως το οποίο ακτινοβολεί εδώ και 200 χρόνια και το φως αυτό φωτίζει κάθε άνθρωπο που θέλει να αγωνίζεται για την ελευθερία και για την αξιοπρέπεια. Να υπερασπίζεται τις αρχές και τα ιδανικά που παρέλαβε από τους προγόνους του. Να παραμένει ασυμβίβαστος και ανυποχώρητος, αδούλωτος και αδιαπραγμάτευτος σε κάθε τι που απειλεί την ανεξαρτησία και την ελευθερία του, σε κάθε τι που έρχεται, με έναν φανερό ή αφανή τρόπο, να καταστρατηγήσει κάθε μορφή αξιοπρέπειας και ελευθερίας σκέψης και πνεύματος».



Σε άλλο σημείο του χαιρετισμού του, τόνισε ότι «υπάρχουν πολλές στιγμές που ο άνθρωπος αισθάνεται πολιορκημένος. Πολιορκείται από ιδεολογίες, από συστήματα, από προβλήματα, από συναισθηματικές καταστάσεις όπως ο φόβος, η απαισιοδοξία, η μοναξιά, η απελπισία. Η μεγαλύτερη πολιορκία της ψυχής του ανθρώπου είναι να αισθάνεται, ότι δεν μπορεί να κάνει κάτι για να αλλάξει τη ζωή του. Απέναντι σε αυτές τις σύγχρονες μορφές πολιορκίας έρχεται το διαχρονικό μήνυμα της Εξόδου που μας επιβάλλει κυριολεκτικά ενωμένοι να κάνουμε τη δική μας σύγχρονη έξοδο. Να εξέλθουμε από την αδιαφορία και να εισέλθουμε μέσα στον χώρο της θυσίας και της προσφοράς. Να εξέλθουμε μέσα από το σκοτάδι της λήθης που πολλές φορές η πολυπολιτισμική και παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας επιβάλλει και να εισέλθουμε μέσα στο φως της ιστορίας μας. Όχι απλά ως γνώση αλλά ως βίωμα που μπορεί να μας δώσει διδάγματα ζωής που τόσο πολύ τα έχουμε ανάγκη στις μέρες μας».



Ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε τον δραστήριο Προϊστάμενο των δύο Ενοριών, π. Κωνσταντίνο Μακρυγιάννη για την άρτια εκδήλωση και το πολυσχιδές ποιμαντικό έργο του στις δύο Ενορίες, μαζί με τους άξιους συνεργάτες τους. Ευχαρίστησε την Πρεσβυτέρα κα Παναγιώτα Μακρή για την ομιλία της και τον γενικό συντονισμό της εκδήλωσης, τον Βυζαντινό Χορό του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Σπυρίδωνος Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου και τον Πρωτοψάλτη κ. Δημήτριο - Αριστόβουλο Μαστροσπύρο για την εξαιρετική απόδοση των ύμνων, την χορωδία των Κατηχητικών Συνάξεων και όλους όσοι προσήλθαν για να παρακολουθήσουν την ενδιαφέρουσα αυτή εκδήλωση.



### **Ακολουθεί η ομιλία της Πρεσβυτέρας κας Παναγιώτας Μακρή:**

«Μεσολόγγι, η πόλη των Ελεύθερων πολιορκημένων»

Η πόλη του Μεσολογγίου βρίσκεται ανάμεσα σε τρεις αξιόλογες αρχαίες πόλεις, την Καλυδώνα, την Πλευρώνα και την Αλίκυρνα. Οι πόλεις αυτές γνώρισαν μεγάλη ανάπτυξη κατά την αρχαιότητα και έφτασαν στο μέγιστο σημείο της ακμής τους. Η πρώτη ιστορική αναφορά του Μεσολογγίου, τοποθετείται στον 16ο μ. Χ. αιώνα, (από τον Ενετό Paolo Paruta). Η ονομασία της πόλης κατά την επικρατέστερη άποψη, προέρχεται από την ιταλική φράση MESSO LAGHI, δηλαδή «ανάμεσα από λίμνες».

Το Μεσολόγγι λοιπόν, η μικρή αυτή πόλη της Αιτωλοακαρνανίας, χτισμένη στη λιμνοθάλασσα, σαν να αψηφά τη φύση και την ανθρώπινη λογική, διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας, από τα πρώτα του χρόνια. Η στρατηγική της σημασία είναι προφανής: δεσπόζει στην είσοδο της Δυτικής Ελλάδας, ελέγχοντας τους δρόμους που ενώνουν τη βόρεια, με τη νότια Ελλάδα. Για την Οθωμανική Αυτοκρατορία, η κατάκτησή της είναι αναγκαία προϋπόθεση

για την καταστολή της επανάστασης· για τους Έλληνες, η υπεράσπισή της αποτελεί ζήτημα τιμής και επιβίωσης.

Το Μεσολόγγι γνωρίζει τρεις πολιορκίες σε διάστημα τεσσάρων ετών. Η πρώτη πολιορκία τον Οκτώβριο του 1822, από τον Ομέρ Βρυώνη και τον Κιουταχή, αποτυγχάνει παταγωδώς. Οι υπερασπιστές, αν και σχεδόν χωρίς πυρομαχικά, απωθούν τους επιτιθέμενους με αξιοθαύμαστη δύναμη και αποφασιστικότητα.

Κατά τη δεύτερη πολιορκία, τον Αύγουστο του 1823, πέφτει μαχόμενος ένας από τους πιο σημαντικούς αγωνιστές της επανάστασης, ο Μάρκος Μπότσαρης, αφήνοντας πίσω του μια φήμη που συγκλονίζει φίλους και εχθρούς.

Τον ίδιο εκείνο χειμώνα, στις 24 Δεκεμβρίου 1823, φτάνει στο Μεσολόγγι ένας ξένος, που η παρουσία του θα δώσει στον αγώνα διεθνείς διαστάσεις: ο Λόρδος Βύρωνας, αυτός ο σπουδαίος Άγγλος ρομαντικός ποιητής, που εγκατέλειψε τη δόξα και τις ανέσεις, για να στερηθεί, να μοχθήσει και να αγωνιστεί για την ελευθερία της Ελλάδος. Η επίσημη υποδοχή του στην πόλη, γίνεται λίγες μέρες αργότερα, με τιμές ήρωα, στις 5 Ιανουαρίου 1824. Η προσφορά του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι θεωρείται καθοριστική, καθώς δεν περιορίζεται μόνο στην οικονομική ενίσχυση του Αγώνα (δαπανώντας τεράστια προσωπική περιουσία), αλλά εξελίσσεται σε οργάνωση στρατιωτικών σωμάτων, διπλωματική διαμεσολάβηση για την εξομάλυνση εσωτερικών ερίδων και τη δημιουργία μιας ισχυρής διεθνούς ασπίδας. Δυστυχώς, στις 19 Απριλίου 1824, ύστερα από πυρετό που εξελίσσεται ταχύτατα, ο Λόρδος Βύρωνας πεθαίνει σε ηλικία τριάντα έξι ετών, συγκλονίζοντας ολόκληρη την Ελλάδα και την Ευρώπη.

Στην τρίτη και τελευταία πολιορκία, που αρχίζει τον Απρίλιο του 1825, ο Ιμπραήμ Πασάς, γιος του Μεχμέτ Αλί της Αιγύπτου, επικεφαλής εκπαιδευμένου και σύγχρονα οπλισμένου στρατού, ενώνεται με τον Κιουταχή και στήνει έναν αδυσώπητο αποκλεισμό. Η πόλη κυκλώνεται από στεριά και θάλασσα. Ο αιγυπτιακός στόλος κόβει κάθε επικοινωνία με τον έξω κόσμο. Τα τρόφιμα εξαντλούνται. Οι κάτοικοι καταφεύγουν πρώτα, σε ό,τι βρίσκουν, ποντίκια, ζώα..., μέχρι που εξαντλούνται τα πάντα. Ο λιμός, οι αρρώστιες και τα πυρά των πολιορκητών, αποδεκατίζουν τον πληθυσμό, μέρα με τη μέρα.

Και όμως η πόλη δεν παραδίνεται. Αυτό είναι το αίνιγμα που κάθε ιστορικός καλείται να λύσει: τι είναι αυτό κρατά, ανθρώπους εξαντλημένους, πεινασμένους, με νεκρούς τους αγαπημένους τους, να συνεχίζουν να πολεμούν;

Στις αρχές Απριλίου 1826, με τα τρόφιμα εντελώς ανύπαρκτα και κάθε ελπίδα για βοήθεια να έχει σβήσει, οι πολιορκημένοι αποφασίζουν ομόψυχα να

πραγματοποιήσουν έξοδο. Το σχέδιο είναι τολμηρό: στη διάρκεια της νύχτας, όλοι μαζί θα ορμήσουν προς τα ανατολικά, ελπίζοντας να διαρρήξουν τον κλοιό και να φτάσουν στα ορεινά.

Όμως, το σχέδιο διαρρέει. Κάποιος προδότης, ειδοποιεί τον Ιμπραήμ και εκείνος ετοιμάζεται... Τα στρατεύματα περιμένουν στο σκοτάδι.

Η νύχτα της 10ης προς 11η Απριλίου 1826, Σάββατο του Λαζάρου εκείνη τη χρονιά, αρχίζει με κωδωνοκρουσία. Οι πόρτες της πόλης ανοίγουν και χιλιάδες ψυχές ξεχύνονται στο σκοτάδι. Οι μαχητές ανοίγουν δρόμο, οι γυναίκες κρατούν τα παιδιά τους αγκαλιά, οι ηλικιωμένοι τρέχουν όπως μπορούν. Για λίγο φαίνεται να τα καταφέρνουν. Όμως, έπειτα έρχεται η ενέδρα. Από κάθε κατεύθυνση, οθωμανικά και αιγυπτιακά στρατεύματα πέφτουν πάνω στη φάλαγγα των εξερχόμενων. Η σφαγή είναι τρομακτική. Λίγες εκατοντάδες μόνο, κυρίως μαχητές, κατορθώνουν να διαφύγουν και να φτάσουν στο Ζαπάντι και στα βουνά.

Εκείνοι που αδυνατούσαν να ακολουθήσουν — τραυματίες, γέροντες, άρρωστοι — είχαν λάβει την απόφασή τους εκ των προτέρων. Ο Χρήστος Καψάλης, μαζί με όσους έμειναν, οδηγήθηκαν στην πυριτιδαποθήκη στον Ανεμόμυλο. Όταν ο εχθρός μπήκε στην πόλη πιστεύοντας ότι παίρνει λάφυρα, μια τεράστια έκρηξη σάρωσε τα πάντα. Η πόλη επέλεξε να ανατιναχτεί, παρά να παραδοθεί. Ήταν η τελευταία πράξη θυσίας!

Ο Διονύσιος Σολωμός, που παρακολουθούσε τα γεγονότα από τη Ζάκυνθο με βαθύτατη συγκίνηση, ξεκίνησε να συνθέτει το ποίημά του «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι». Το ποίημα έμεινε ανολοκλήρωτο — ίσως γιατί κανένα ολοκληρωμένο έργο, δεν θα μπορούσε να χωρέσει αυτό που συνέβη. Αλλά η φράση που επέλεξε για τίτλο, είναι από μόνη της μια ολόκληρη ιστορία. Ελεύθεροι Πολιορκημένοι: δύο λέξεις που φαίνεται να αντιφάσκουν, να αλληλοαναιρούνται. Και όμως αυτή η αντίφαση δείχνει μια βαθύτερη αλήθεια: ότι η ελευθερία δεν είναι μόνο κατάσταση εξωτερική, δεν μετράται με τα τείχη που σε περικλείουν ή τα στρατεύματα που σε περιζώνουν. Είναι κατάσταση εσωτερική ηθική επιλογή, τρόπος ζωής.

Οι Μεσολογγίτες, οι ελεύθεροι πολιορκημένοι, ήταν ψυχές ελεύθερες, αδούλωτες στα πάθη της αμαρτίας, αλλά υποταγμένες στο θέλημα του Θεού. Δεν συμβιβάζονταν με τη σκλαβιά, δεν υπολόγιζαν τον θάνατο. «Ελευθερία ή Θάνατος» ήταν το σύνθημά τους, αυτών και όλων των Ελλήνων. Οι πολιορκημένοι δεν αγωνίζονταν μόνο για την πολιτική ελευθερία· αγωνίζονταν «υπέρ Πίστεως και Πατρίδος».

Στην πολιορκημένη πόλη, η Εκκλησία δεν ήταν απλώς παρούσα — ήταν η ραχοκοκαλιά της αντίστασης. Η συμβολή του κλήρου στην πολιορκία και την Έξοδο του Μεσολογγίου ήταν πολυδιάστατη και αναπόσπαστη από την ίδια την ψυχή του αγώνα. Οι ιερείς της πόλης δεν περιορίστηκαν στο λειτουργικό τους καθήκον — τελούσαν τη Θεία Λειτουργία, εξομολογούσαν τους πολεμιστές, μετέδιδαν τη Θεία Κοινωνία σε τραυματίες και ετοιμοθάνατους, και κρατούσαν αναμμένη τη φλόγα της πίστεως σε ψυχές που δοκιμάζονταν στα όρια της ανθρώπινης αντοχής. Σε εκείνη τη λιμοκτονούσα πόλη, όπου ηπείνα, οι αρρώστιες και ο αδιάκοπος κανονιοβολισμός αποδεκάτιζαν τον πληθυσμό, η Εκκλησία ήταν η ψυχή των Ελλήνων αγωνιστών.

Η συμβολή της Εκκλησίας την έξοδο του Μεσολογγίου και γενικότερα στον αγώνα της Επανάστασης, δεν μπορεί να χωρέσει σε μερικές σελίδες.

Δεν μπορούμε όμως να μην αναφέρουμε, έστω και επιγραμματικά, την εξέχουσα προσωπικότητα του Επισκόπου Ρωγών Ιωσήφ. Αυτή τηνηρωική και ηγετική μορφή του Μεσολογγίου, που έμεινε στην ιστορία. Ο επίσκοπος Ρωγών Ιωσήφ οργάνωσε την υποδοχή του Λόρδου Βύρωνα, μνήθηκε στη Φιλική Εταιρία, στήριξε φτωχούς και αγωνιστές και πήρε μέρος σε πολλές μάχες. Κατά τη δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου, ο επίσκοπος Ιωσήφ, μαζί με τον αρχιμανδρίτη Γεράσιμο Ζαλογγίτη, περνούσαν από τα τείχη, φρόντιζαν τους τραυματίες και ενθάρρυναν τους μαχητές. Στο συμβούλιο της 6ης Απριλίου 1826, στο οποίο συμμετείχαν εκκλησιαστικοί, προύχοντες και πολλοί οπλαρχηγοί, για να αποφασίσουν το σχέδιο της Εξόδου, ο Επίσκοπος Ρωγών ορίστηκε πρόεδρος. Όταν προτάθηκε να θανατωθούν τα γυναικόπαιδα, για να μη συλληφθούν, ο επίσκοπος αντέδρασε έντονα και δεν το επέτρεψε. Η γνώμη του εισακούστηκε από όλους.

Λίγες ώρες πριν από την Έξοδο, ο ιεράρχης λειτούργησε στον ναό του Αγίου Σπυρίδωνα. Έπειτα πήγε στους προμαχώνες, όπου και ευλόγησε τους αγωνιστές, οι οποίοι κοινώνησαν των Αχράντων Μυστηρίων. Το βράδυ της Εξόδου, μαζί με τον αρχιμανδρίτη Γεράσιμο Ζαλογγίτη και λίγους ανάπηρους και τραυματίες, κλείστηκαν στον ανεμόμυλο και τη μπαρουταποθήκη μέσα στην πόλη. Κατόπιν προστέθηκαν και όσοι Έλληνες γύρισαν πίσω κατά τη μάχη της Εξόδου, και με τη σύμφωνη γνώμη όλων, όταν οι εχθροί κατέφθασαν, ο επίσκοπος Ιωσήφ έβαλε φωτιά στο μπαρούτι και ανατινάχτηκαν. Το τέλος του υπήρξε μαρτυρικό, καθώς τον βρήκαν ημιθανή και βαριά τραυματισμένο οι στρατιώτες του Ιμπραήμ και του Κιουταχή και τον βασάνισαν μέχρι θανάτου. Έπειτα έδωσαν εντολή να κρεμαστεί μπροστά από τα ερείπια του Ανεμόμυλου.

Η Ευρώπη αντέδρασε με ένα κύμα φιλελληνικής συγκίνησης που δεν είχε

προηγούμενο. Οι εφημερίδες του Παρισιού, του Λονδίνου και της Βιέννης, γέμισαν με περιγραφές της Εξόδου. Ζωγράφοι όπως ο Ευγένιος Ντελακρουά, αποτύπωσαν τη σφαγή σε καμβάδες που κυκλοφόρησαν σε όλες τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Το Μεσολόγγι έγινε σύμβολο της πάλης για την ελευθερία, και η δυτική κοινή γνώμη πίεσε τις κυβερνήσεις της, να επέμβουν υπέρ της Ελλάδας.

Η Ελληνική Πολιτεία αναγνώρισε τη θυσία των Ελεύθερων Πολιορκημένων, απονέμοντας στο Μεσολόγγι τον τίτλο της Ιεράς Πόλεως — έναν τίτλο που δεν αφορά γεωγραφική τοποθεσία, αλλά πνευματική κατάσταση. Ιερά, είναι η πόλη που αγιάστηκε από αίμα, που έγινε τόπος μαρτυρίου, που η μνήμη της υπερβαίνει την τοπική ιστορία και γίνεται κτήμα ολόκληρου του Έθνους.

Υπάρχουν στιγμές στην ιστορία, που ξεπερνούν τα όρια του τόπου και του χρόνου, στιγμές που δεν ανήκουν μόνο σε εκείνους που τις έζησαν, αλλά σε όλους εμάς που τις κληρονομήσαμε. Η Έξοδος του Μεσολογγίου, στις 10 Απριλίου 1826, είναι μία από αυτές. Διακόσια χρόνια μετά, στεκόμαστε μπροστά σε ένα γεγονός που δεν είναι απλώς ιστορικό, αλλά μια ζωντανή ηθική παρακαταθήκη — μια υπενθύμιση ότι η ελευθερία δεν είναι δεδομένη. Η ελευθερία δεν χαρίζεται, αλλά κερδίζεται, πολλές φορές με το πιο βαρύ τίμημα.

Σήμερα βρισκόμαστε εδώ, σε αυτή την ευλογημένη γη της Αιτωλοακαρνανίας, που έχει βαφτεί και ποτιστεί με αίμα μαρτύρων και ηρώων, με το αίμα των προγόνων μας.

Ας τους τιμήσουμε, όπως τους αρμόζει!

Ζήτω η Ελλάδα μας! Ζήτω το Μεσολόγγι!























































